

20. 3. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek

Pojem „společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek“ není v právní úpravě nikde přímo definován. Přesto se jedná o institut, který nabývá v rámci zadávání veřejných zakázek na stále větším významu. Daný institut lze vymezit jako souhrn činností a postupů zadavatele veřejné zakázky, kterým zadavatel promyšleným postupem zvyšuje užitek z vynaložených finančních prostředků, a to zejména tím, že cíleně podporuje společensky a environmentálně prospěšné oblasti. Předmětem tohoto příspěvku je stručné představení účelu institutu společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek, shrnutí obsahu relevantních ustanovení právních předpisů a návrh možností, jak daný institut a s ním související postupy aplikovat v praxi.

Institut společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek

Podstatou společensky odpovědného veřejného zadávání je především snaha o maximalizaci vlivu, který mohou vyvinout zadavatelé při zadávání veřejných zakázek. Zadavatelé totiž mohou skrze zadávání veřejných zakázek podpořit řešení celospolečenských a environmentálních problémů, a to zejména vhodným nastavením zadávacích a smluvních podmínek, jakož i využitím hodnotících kritérií pro zadání veřejných zakázek. Tak lze dosáhnout toho, že veřejná zakázka bude zadána pouze těm dodavatelům, jejichž plnění zaručí naplnění některého z prvků společenské odpovědnosti.

V souvislosti s nástinem oblastí a postupů, jimiž lze dosáhnout či přispět ke společensky odpovědnému veřejnému zadávání lze vycházet z usnesení vlády ze dne 24. 7. 2017, č. 531, o Pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy. Dle pravidel obsažených v tomto usnesení se státní správa a samospráva zavazuje, že bude:

1. usilovat zejména o omezení spotřeby energií, vody, surovin, a dále i omezení produkce odpadů, znečišťujících látek uvolňovaných do ovzduší, vody a půdy, a omezení uhlíkové stopy;
2. usilovat o podporu zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce, podporu vzdělávání, praxe a rekvalifikací, důstojných pracovních podmínek a bezpečnosti práce, přístupu sociálních podniků a malých a středních podniků, které mají vliv na místní zaměstnanost, k veřejným zakázkám, podporu férových dodavatelských vztahů, a respektování principů etického nakupování; a
3. vytvářet příklad pro další instituce a subjekty veřejného i soukromého sektoru.

Uvedená ustanovení je možné využít jako inspiraci pro to, v jakých oblastech a jakým způsobem lze

naplňovat společensky odpovědné přístupy v rámci zadávání veřejných zakázek.

Prostředky naplnění společensky odpovědného veřejného zadávání zakotvené v právních předpisech

Za těžiště právní úpravy společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek lze na úrovni evropských právních předpisů považovat zejména směrnici EP a Rady č. 2014/24/EU, o zadávání veřejných zakázek a zrušení směrnice č. 2004/18/ES, která stanovuje cíle a priority odpovědného zadávání veřejných zakázek a byla implementována zákonem č. [134/2016](#) Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“).

Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek je možné zohlednit v různých fázích a aspektech zadávacího řízení. Nejdůležitější ustanovení, která je možné využít, stručně rozebíráme níže.

Dle § 33 ZZVZ je zadavatel oprávněn vést tržní konzultace s odborníky či dodavateli s cílem připravit zadávací podmínky a informovat dodavatele o svých záměrech. Dané ustanovení umožňuje zadavateli zapojit do přípravy veřejné zakázky dodavatele, a to zejména pokud zadavatel sám nedisponuje všemi znalostmi, případně má zájem na zjištění dostupných možností.

Ustanovení § 35 ZZVZ a § 101 ZZVZ umožňují zadavateli rozdělit veřejnou zakázku na části. To umožňuje účast více dodavatelů na plnění předmětu veřejné zakázky. Daný postup má za cíl především zapojení malých a středních podniků, které by obvykle nemusely být schopny nerozdělenou veřejnou zakázku splnit.

Zadavatel je na základě § 37 ZZVZ oprávněn stanovit podmínky účasti v zadávacím řízení, a to jako podmínky kvalifikace, technické podmínky vymezující předmět veřejné zakázky, smluvní podmínky a zvláštní podmínky plnění veřejné zakázky, a to zejména v oblasti vlivu předmětu veřejné zakázky na životní prostředí, sociálních důsledků vyplývajících z předmětu veřejné zakázky, hospodářské oblasti nebo inovací. Jedná se o ustanovení, které má za cíl motivovat dodavatele k použití principů odpovědného zadávání výslovným umožněním takového postupu (zejm. § 37 odst. 1 písm. d) ZZVZ).

Dle § 37 odst. 6 ZZVZ zadavatel dále může vyhradit účast v zadávacím řízení určitým dodavatelům podle § 38, tedy dodavatelům zaměstnávajícím na chráněných pracovních místech podle zákona o zaměstnanosti alespoň 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců. Tuto skutečnost dodavatel musí uvést v nabídce společně s potvrzením Úřadu práce České republiky.

Dle § 48 odst. 5 písm. a) ZZVZ může zadavatel vyloučit účastníka zadávacího řízení pro nezpůsobilost, pokud prokáže, že plnění nabízené dodavatelem by vedlo k nedodržování povinností vyplývajících z předpisů práva životního prostředí, sociálních nebo pracovněprávních předpisů nebo kolektivních smluv vztahujících se k předmětu plnění veřejné zakázky.

Na základě § 104 odst. 1 písm. a) ZZVZ může zadavatel v zadávací dokumentaci od vybraného dodavatele požadovat předložení dokladů nebo vzorků vztahujících se k předmětu plnění veřejné zakázky nebo kvalifikaci dodavatele nebo úspěšný výsledek zkoušek vzorků. Uvedené ustanovení lze využít ke stanovení podmínek souvisejících se společensky odpovědným zadáváním. Jeho specifikem je skutečnost, že takové podmínky lze vyžadovat jen od vybraného dodavatele ve fázi před uzavřením smlouvy.

V souladu s § 106 ZZVZ může zadavatel v zadávací dokumentaci stanovit podmínky, při jejichž splnění budou na žádost poddodavatele převedeny splatné částky úhrady veřejné zakázky přímo poddodavateli. Dle důvodové zprávy k ZZVZ je smyslem daného ustanovení primárně podpora malých a středních podniků.

Mezi nejvýznamnější ustanovení související se společensky odpovědným zadáváním patří ustanovení ZZVZ o hodnocení nabídek. Dle § 116 odst. 2 písm. d) ZZVZ mohou být kritériem kvality zejména sociální, environmentální nebo inovační aspekty. Zadavatel v rámci takového postupu přiřadí nabídkové ceně pouze určitou váhu, přičemž ve zbytku stanoví kritéria kvality (rovněž s určitou vahou). Dodavatelé pak mají motivaci nenabízet pouze nejlevnější plnění. V souvislosti s problematikou zamezení snižování kvality na úkor ceny lze uvažovat rovněž nad využitím postupu dle § 116 odst. 4 ZZVZ, dle kterého zadavatel může stanovit pevnou cenu a hodnotit pouze kvalitu nabízeného plnění.

Opáření a postupy směřující ke společensky odpovědnému zadávání

Pro úspěšnou implementaci postupů vedoucích ke společensky odpovědnému zadávání veřejných zakázek je krom důkladné analýzy výše uvedených ustanovení ZZVZ možné zvážit též zavedení níže uvedených opatření.

Jedním z nejvýznamnějších může být především výslovné přihlášení se k uvedeným principům, doplněné zejm. zavedením interních pravidel, která budou tuto činnost metodicky podporovat.

V tomto ohledu lze doporučit, aby bylo za pomoci interního předpisu v rámci přípravy každé veřejné zakázky především vyhodnoceno, zde je možné v jejím rámci aplikovat některý uvedený postup. V rámci interního předpisu tak lze např. definovat zadavateli již známé oblasti, ve kterých lze instituty společensky odpovědného zadávání uplatnit, uvést příklady z praxe apod.

V rámci přípravy veřejných zakázek lze rovněž využít konzultací s ústředními orgány státní správy, případně jinými orgány či subjekty. Uvažovat lze např. o konzultacích s Ministerstvem práce a sociálních věcí, které pro oblast společensky odpovědného zadávání zpracovalo řadu velmi podrobných metodických dokumentů.[\[1\]](#)

Mezi další činnosti směřující k maximalizaci využití institutů odpovědného zadávání lze zařadit též důraz na vzdělávání pracovníků zadavatele, např. formou účasti na vzdělávacích akcích s tematikou společensky odpovědného zadávání. Efekt motivace a efektivity může přinést i sdílení dobré praxe s ostatními zadavateli.

Lze dodat, že k maximalizaci využití postupů společensky odpovědného zadávání přispěje i implementace principů monitoringu a evaluace stanovených postupů. Zadavatel může zejména v pravidelných intervalech vyhodnocovat, v jakých aspektech se mu příslušné postupy daří implementovat, a v jakých oblastech bude vhodné uvažovat o změně či nové úpravě takových postupů.

Závěr

Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek představuje způsob, jakým může zadavatel přispět ke zvýšení užitku z vynaložených finančních prostředků zejména podporou společensky a environmentálně prospěšných oblastí. Zadavatel může k takovému postupu využít jak vybraná zákonná ustanovení ZZVZ, tak vnitřní postupy, mezi které může patřit zejména interní metodický dokument, konzultace, vzdělávání, sdílení dobré praxe, jakož i pravidelný monitoring a evaluace zavedených postupů.

JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D.,
advokát

[BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Rubešova 162/8
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz

[1] Srov. k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - DUBEN 2026](#)
- [Prokazování dostupnosti technického vybavení při zadávání veřejných zakázek - limity sdílení technického vybavení](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - BŘEZEN 2026](#)
- [Zdrojové kódy jako „pojistka“ proti vendor-lock-inu: judikatorní korekce a její meze](#)
- [Spolupráce zadavatele a developera z pohledu rozhodovací praxe ÚOHS a plánovacích smluv](#)
- [Listinné nabídky v éře elektronizace: přestupek, nebo legitimní postup?](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ÚNOR 2026](#)
- [Změna poddodavatele v průběhu zadávacího řízení](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - LEDEN 2026](#)
- [Metoda Design & Build na poli veřejných zakázek](#)
- [Požadavek zadavatele na prokazování referencí prostřednictvím staveb občanské vybavenosti ve světle rozhodovací praxe](#)